

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 247
Podseria: składanki
Podseria: fortepian/muzykologia

ZOFIA LISSA

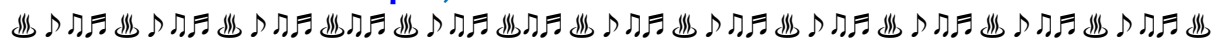
MUZYKOLOGIA W ŁWOWIE, FESTIWAL W BYDGOSZCZY

[1] Leon Tadeusz Błaszczyk¹: *Zofia Lissa [w:] Żydzi w kulturze muzycznej ziem polskich w XIX i XX wieku*, Warszawa : Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce, Warszawa 2014.

[2] *Żydzi w kulturze muzycznej Galicji*. Redakcja Ewa Nidecka. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2021.

[3] Plik do wyklikania on-line Jej książka: *Wybór pism estetycznych*: https://www.nexto.pl/upload/sklep/universitas/ebook/wybor_pism_estetycznych-lissa_zofia-universitas/public/wybor_pism_estetycznych-universitas-demo.pdf;

Omawiane książki [1,2] są typu 'składanki', czyli takie gdzie zestawiono życiorysy wielu postaci według pewnego klucza, idei. Z tych wielu artystek wybrano tym razem Protagonistkę tj. Panią Profesor Zofię Lisę. Jej postać uzupełnia korowód Pań związanych z muzyką we Lwowie - na przykład odcinki nr: 147, 180, 188 oraz 240. **Zofia Lissa**² urodziła się w 1905³ roku we Lwowie, wtedy była to Galicja, prowincja Austro-Węgier. Lwów był stolicą tej krainy, do której należał także Kraków. Należy do grupy bohaterek, które przeżyły dwie wojny światowe. Zmarła 26 marca 1980 roku w Warszawie.

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Leon_Tadeusz_B%C5%82aszczyk; o autorze wybitnym profesorze.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Zofia_Lissa; o Bohaterce w Wikipedii. Według pewnych autorów podano złą datę/rok urodzenia,

Jej ojcem był Noach (Noa, Nojach, wersja spolszczona Mikołaj) Lissa – słynny lwowski fotograf, a mamą Chana (z.d. Buch) – córka lekarza. Ojciec pracował nie tylko we Lwowie, ale i innych kresowych miastach.

Ktoś zarzucił eseście iż odcinki są podobne – ‘żyła i umarła’. Eseista stara się nadać odcinkom – tzw. personal touch – coś czego nie przeczyta się gdzie indziej. Przeklikuje internet godzinami, w pogoni za Bohaterkami, natomiast zdjęcia są dostępne w Narodowym Archiwum Cyfrowym, ale w wielu książkach i artykułach ich nie ma!! Dodawane też są własne przeżycia, niby prywatnie, ale mogą być ciekawe dla wszystkich.

Wracamy zatem do naszej Heroiny. W czasie pierwszej wojny światowej Jej rodzina mieszkała we Wiedniu (dzielnica Moedling)³ (1914-1919), a ojciec był wcielony do armii austriackiej i walczył na froncie włoskim. Nasza Bohaterka chodziła tam do szkoły powszechnej, zapewne od 6 roku życia. Wiedeń do 1914r. był jednym z centrów świata, I-sza wojna światowa zniszczyła IMPERIUM i utworzono wiele niezależnych państw. Eseista bywał we Wiedniu ok. 10 razy – daje to ‘kopa’ na całe życie.

Po powrocie rodziny do Lwowa – wtedy do II Rzeczypospolitej (niepodległej Polski), Ona chodziła do Gimnazjum im. Królowej Jadwigi (lub innego we Lwowie). Znała - zatem – język niemiecki perfekcyjnie, może uczyli Ją także francuskiego, bo tak zwykle bywało w gimnazjach.

Studiowała fortepian oraz teorię muzyki w Konserwatorium Polskiego Towarzystwa Muzycznego⁴ we Lwowie. Zwróćcie Państwo uwagę iż o tej instytucji pisano już w poprzednich odcinkach np. nr 188 - o Profesor fortepianu w tej Instytucji – Helenie Ottawowej.

Podjęła studia muzykologiczne u **Adolfa Chybińskiego**⁵ na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie (1924–1929). Lwów był miastem wielu kultur i wielu wyznań. W przypadku religii katolickiej, był stolicą trzech odłamów – kościoła rzymsko-katolickiego, tzw. greko-katolickiego oraz ormiańskiego.

³ Szalsza, Piotr. "Nieznane fakty z życia Zofii Lissy i jej najbliższej rodziny." *Muzyka* 65.4 (2020): 171-181. [Rewelacyjny artykuł naukowy - autor przeglądał lwowskie archiwa. Omawia dokumenty!!!!!!](#)

⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Galicyskie_Towarzystwo_Muzyczne; w Wikipedii – o muzyce we Lwowie. https://pl.wikipedia.org/wiki/Lwowska_Narodowa_Akademia_Muzyczna; dziś Uczelnia jest we Lwowie na Ukrainie.

⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Adolf_Chybi%C5%84ski; o Jej mistrzu.

Żydzi⁶ byli dużą, prężną społecznością⁷. Na UJK we Lwowie nasza Heroina studiowała również filozofię u Kazimierza Twardowskiego⁸ i Romana Ingardena⁹ oraz uczęszczała na wykłady z psychologii i historii sztuki. Była zatem wszechstronnie wykształcona, na pierwszy rzut oka wydaje się to dziwne zestawienie – ‘muzyka + filozofia + psychologia’. Kierunek MUZYKOLOGIA był czymś **zupełnie nowym**, generalnie to nie tylko historia muzyki. Adolf Chybiński był wybitną osobowością – wychowawcą całej grupy naukowców i naukowców z tej „nowej” dziedziny. Właśnie ten zestaw dyscyplin wiedzy umożliwił naszej Bohaterce dogłębne zrozumienie tworzenia muzyki, odbioru muzyki – o ile tylko można to pojąć. Twórczości nie da się do końca wyjaśnić; mówi się ‘wybrańcach losu’ ...; w końcu zgromadzona wiedza umożliwiła Jej interdyscyplinarne i właśnie nowatorskie podejście do rozważanych zagadnień. Kiedy nauczyła się angielskiego źródła nie wspominają – ale musiała się nim posługiwać swobodnie skoro napisała wiele fachowych prac naukowych.

Tytuł doktora uzyskała w 1929 roku (miała 24 lata) na podstawie pracy pt.: *O harmonice Aleksandra Skriabina*. W następnych latach **uczyła teorii muzyki** w konserwatorium im. Karola Szymanowskiego¹⁰ we LWOWIE, a także prowadziła badania nad muzykalnością dzieci i młodzieży w Instytucie Psychologii we Lwowie. Zaczęła intensywnie pracować naukowo, czytać wiele dedykowanych prac i publikować własne wyniki badań oraz analizy/przemyślenia.... Zbliżała się II wojna światowa. Sowiecka Rosja zajęła Lwów i kresy wschodnie, wkraczając na tereny Polski 17 września 1939r.

⁶ <https://historia.dorzeczy.pl/198844/izraelici-z-pochodzenia-polacy-z-przekonania-zydzi-walczaczy-o-polske.html>; niezwykle ciekawe informacje o Żydach we Lwowie i na kresach wschodnich.

⁷ <https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/2531850.Holokaust-Zydow-ze-Lwowa>; niestety – o tragedii.

⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Twardowski; filozof ze Lwowa.

⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Roman_Ingarden; profesor ze Lwowa, a po IIWŚ, w Toruniu oraz na UJ w Krakowie.

¹⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Lwowska_Narodowa_Akademia_Muzyczna;

<< Podczas okupacji Lwowa przez sowietów w 1939 r. władze radzieckie połączyły Wyższy Instytut Muzyczny im. Mykoły Łysenki, Konserwatorium Polskiego (wcześniej Galicyjskiego) Towarzystwa Muzycznego, **Konserwatorium im. Karola Szymanowskiego**, oraz Zakład Muzykologii Uniwersytetu Lwowskiego (rozwiązany 31 grudnia 1939 roku), tworząc **Lwowskie Konserwatorium Państwowe im. Mykoły Łysenki**>>.

CYTAT¹¹: <<Po wybuchu II wojny światowej pracowała w radiu lwowskim. W 1940r. objęła funkcję dziekana wydziału teorii muzyki w lwowskim konserwatorium. W roku 1941, po ataku wojsk hitlerowskich na Lwów, znalazła się w Namanganie¹² (Uzbekistan), gdzie pracowała jako nauczyciel w technikum muzycznym. [Zatem miała szczęście, w tym sensie, że nie była w zasięgu łap hitlerowców – dopisek eseisty].

Jako jedna z pierwszych wstąpiła w 1943 do **Związku Patriotów Polskich**. Przebywając w Moskwie zajęła się organizowaniem koncertów w radiu, wydawaniem śpiewników i wydawnictw nutowych, pisaniem recenzji z koncertów muzyki polskiej. Opracowała i wydała zbiory: *Śpiewnik dzieci polskich w ZSRR* (1944), *Śpiewnik żołnierza polskiego* (1944), *Piosenki i gry dla polskich przedszkoli w ZSRR* (1945). Po wojnie pozostała w Moskwie, gdzie objęła funkcję **attaché kulturalnego ambasady polskiej**>>.

Do Polski wróciła z ZSRR w roku 1947. Mało znamy naszą historię tj. Polski i sąsiadów. Wtedy Niemcy były podzielone na 4 strefy (zony) okupacyjne, podobnie jak Berlin. Państwo III Rzesza Niemiecka podpisała bezwarunkową kapitulację. Polska miała nowe granice **wyznaczone przez mocarstwa** na konferencjach w Jałcie i Poczdamie. Władze były z nadania wojsk sowieckich, pierwsze wybory odbyły się w nowej Polsce (PRL) w 1947 roku. Dwa państwa niemieckie NRD i RFN powstały dopiero w latach 50-tych.

Naszą Heroinę mianowano na stanowisko wicedyrektora Departamentu Muzyki w Ministerstwie Kultury i Sztuki (w 1945r.). Generalnie po wojnie nie było kadr, Hitlerowcy i Sowietci wymordowali kwiat inteligencji polskiej, wielu zginęło w Powstaniu Warszawskim, inni w Katyniu, setki tysięcy zostały na emigracji, ubyło 6 mln mieszkańców!!!! Ona z tytułem doktora, ze znajomością wielu języków obcych, a zwłaszcza rosyjskiego znalazła się w dobrym miejscu. Można spekulować kogo znała lepiej/bardziej lub mniej z ZPP¹³, przy czym generalnie właśnie oni zajmowali wysokie stanowiska.

¹¹ <https://lustronauki.wordpress.com/2010/01/14/zofia-lissa/>; strona internetowa LUSTRO NAUKI.

¹² <https://en.wikipedia.org/wiki/Namangan>; miasto, obecnie ok. 600 000 mieszkańców, a Uzbekistan ponad 36 mln. Generalnie nie zna się krajów tego regionu. Wtedy była to Republika ZSRR.

¹³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Zwi%C4%85zek_Patriot%C3%B3w_Polskich; w Wikipedii o ZPP.

Zajęła się działalnością naukową oraz organizowaniem życia muzycznego w Polsce!! W 1947 **uzyskała habilitację** na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 1948 zorganizowała Zakład Muzykologii na Uniwersytecie Warszawskim i została jego kierownikiem. Zatem epizod ministerialny szybko się skończył. Praca na uniwersytecie to było JEJ powołanie – wróciła do tego co zaczęła we LWOWIE. W 1951 roku otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1957r. – profesora zwyczajnego, bo takie były wtedy ścieżki awansu w Polsce. Obecnie ostatniego tytułu już nie ma, ale pozostało stanowisko uzyskiwane lokalnie, na własnej uczelni. W latach 1958-75 pełniła funkcję dyrektora Instytutu Muzykologii UW w Warszawie.

Zajmowała się m.in. historią muzyki dawnej tzn. z czasów średniowiecza oraz renesansu. Z Wikipedii po angielsku: <<Zofia Lissa initiated the organization of the **Musica Antiqua Europae Orientalis¹⁴ (MAEO)** Festival in Bydgoszcz (1963) and the accompanying **international musicological congress**, which she chaired>>. Zatem była jedną z osób inicjatorów festiwalu muzyki dawnej w Bydgoszczy, gdzie wtedy mieszkał eseista. Bywał wielokrotnie na tychże festiwalach – koncerty odbywały się w Sali Filharmonii, ale także w okolicznych kościołach, pałacach, Ratuszu Toruńskim oraz w opuszczonym budynku SYNAGOGI w dzielnicy Fordon (w Bydgoszczy). Dalszymi inicjatorami festiwali byli dyrektor Filharmonii Pomorskiej Andrzej Szwalbe¹⁵ oraz ks. prof. Hieronim Feicht¹⁶. Tytuł/ /nazwa zawierała słowo 'Orintalis' – czyli Europy Wschodniej – czyli przyjeżdżali Bułgarzy, Czesi, Jugosłowianie – ale było coraz lepiej i pojawiali się regularnie Grecy z muzyką cerkiewną, a także zespoły z Niemiec czy Austrii. Oprócz FESTIWALU były Kongresy naukowe/muzykologiczne,

¹⁴ <https://cmentarium.blogspot.com/2018/06/grob-zofii-lissy.html>; też kilka słów o festiwalu.

¹⁵ <https://filharmonia.bydgoszcz.pl/o-nas/dyrekcja/andrzej-szwalbe/>; o dyrektorz.

¹⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Hieronim_Feicht;

<< **Hieronim Feicht** (ur. 22 września 1894 w Mogilnie, zm. 31 marca 1967 w Warszawie) – polski prezbiter katolicki, misjonarz św. Wincentego a Paulo, muzykolog, pedagog muzyczny i kompozytor. W Bydgoszczy istnieje kościół pw. Św. Wincentego a Paulo, gdzie chodził eseista. Hieronim Feicht specjalizował się w muzyce dawnej (co wtedy było mniej popularne), szczególnie polskiego średniowiecza, renesansu i baroku. >>.

którymi na początku przewodziła, a po angielsku 'chaired' czyli „krzesłowała”.

Dodatkowa uwaga: ks. Feichta zatrudniła wcześniej na Uniwersytecie Muzycznym w Warszawie właśnie prof. Lissa!!! Był wybitnym naukowcem (ze zgromadzenia Św. Wincentego a Paulo).

Kolejnym inicjatorem 'iwentów' był Stanisław Gałoński – dyrygent/szef zespołu muzyki dawnej w Bydgoszczy – tj. Capelli Bydgosciensis. Zapewne byli inni, ale w dyrekcji Ci wymienieni powyżej byli silną podgrupą: prawnik, ksiądz, Żydówka i muzyk. Co ciekawe muzyka dawna to muzyka kościelna i dworska – ludowa nie zachowała się, ludową mamy z XIX wieku, a jednak przedsięwzięcie 'przeszło' w epoce socjalizmu – co zadziwiająco świadczy o Pani Profesor Zofii Lissie.

Pan Stanisław Gałoński przeniósł się do Krakowa – tam założył zespół Capella Cracoviensis, a także wymyślił (z innymi) kolejny festiwal muzyki dawnej. Czego w Bydgoszczy nie było – w Krakowie bywają pokazy tańców dworskich na Krakowskim Starym Rynku!!

Honorowy Patronat Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego

MUZYKA W STARYM KRAKOWIE
XLVII Festiwal • 15-31.08.2022
o festiwalu

Muzyka w Starym Krakowie
 Music in Old Cracow

koncerty
 bilety
 kontakt

Szanowni Państwo!

W tym roku już po raz 47. proponujemy miłośnikom sztuki muzycznej najwyższej miary koncerty festiwalu „Muzyka w Starym Krakowie” w tradycyjnym terminie 15–31 sierpnia. Pomimo dużych w obecnej sytuacji problemów, udało się to zarówno dzięki poparciu Władz Krakowa, jak i Instytucji, Firm Krakowskich, przede wszystkim Kościołów, wielu wolontariuszy, a szczególnie dzięki zespołowi współpracowników ofiarne i kompetentnie pracujących dla idei „Muzyki w Starym Krakowie”, idei przyświecających mi od chwili organizowania pierwszego festiwalu w 1976 roku.

Festiwal „Muzyka w Starym Krakowie” wrosł w życie kulturalne Krakowa oraz stał się marką na szerokim forum życia muzycznego, dzięki czemu pozyskujemy udział, często wielokrotny, najwybitniejszych wykonawców. W ciągu lat powstała jakby „rodzina festiwalowa”, co uważamy za wielką wartość. Z dumą zaliczamy takie postacie jak Sokołow, Savall, Stabrawa, Kirkby, Hiolski, Stefańska i wiele innych.

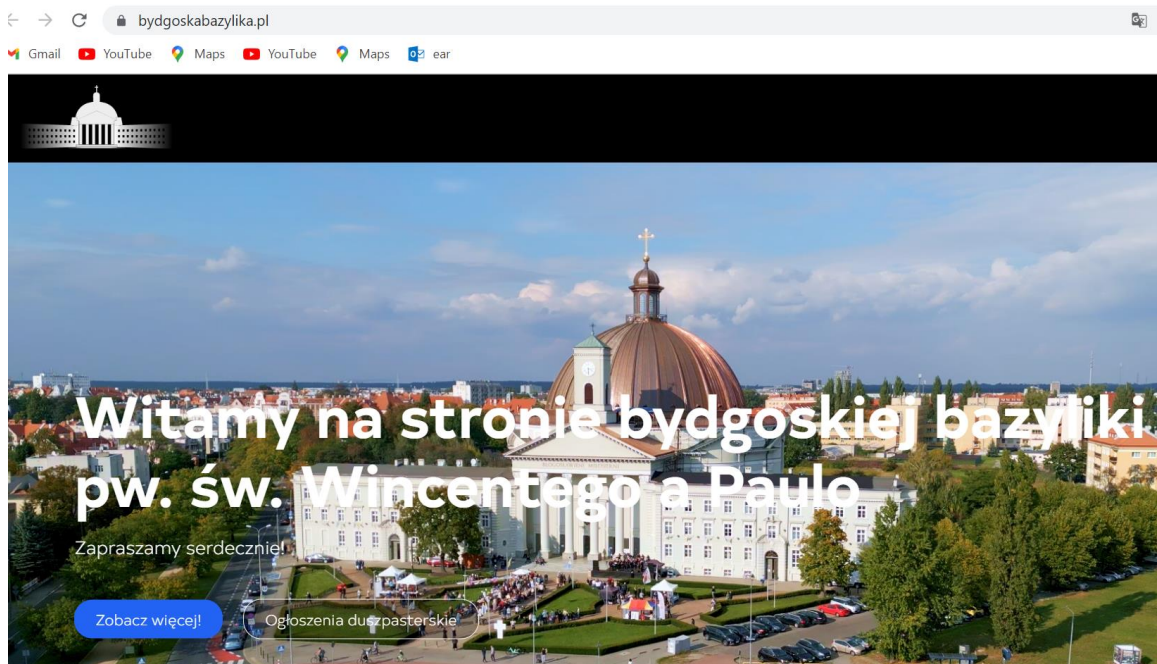
Szczególną wagę przywiązujemy do współpracy z Lwowskim Festiwalem, który został utworzony przez tamtejszych działaczy kultury zainspirowanych naszym festiwalem. Stąd jego nazwa „Muzyka w Starym Lwowie”. Wsparcie organizacyjne ma także wymierną pomoc rozumiemy jako patriotyczny obowiązek, mając na uwadze świadomość, jak istotną rolę odegrał Lwów w historii polskiej kultury. Serdecznie zapraszamy na wszystkie wydarzenia festiwalowe, mając nadzieję, że przyniosą Państwu satysfakcję.

Stanisław Gałoński
 Dyrektor Festiwalu „Muzyka w Starym Krakowie”

Informacje o festiwalach w Krakowie oraz Lwowie

Wymieniono Stefańską bez imienia – w serii mamy dwa odcinki o matce i córce – nr 184 oraz 185. Losy naszych Heroin się przeplatają!!!

Pomysł **festiwalu** naszej Prof. Zofii Lissy zatoczył wielkie koło w czasie i przestrzeni, jak się okazuje dotarł do wspaniałego Lwowa; dziś na Ukrainie, która doświadcza najazdu wojsk Putinowskiej Rosji.

Kościół pod opieką Misjonarzy Św. Wincentego a Paulo – może dlatego wystartowano z ideą w Bydgoszczy?? /to parafia dzieciństwa eseisty/

Polecana praca [3] jest do wyklikania przez każdego internautę. Zawiera fachową, profesjonalną analizę Jej dorobku naukowego. W zasadzie dla tych co interesują się muzykologią, ale warto kliknąć, aby zorientować się jaka to potęga umysłu, jak genialnie połączono filozofię, z teorią i historią muzyki. No cóż, na koncertach w Bielsku-Białej trudno spotkać studentów oraz kadre uniwersytecką. W teatrze eseista spotkał studentki i studentów z Ukrainy!!! Pozdrawiam serdecznie.

W Bielsku-Białej mamy festiwal „Sacrum in Musica”¹⁷. W 2012r. w zborze protestanckim śpiewali mnisi z St. Petersburga, a 1/3 repertuaru zaczęły zajmować **pieśni wojskowe**, ktoś zapytał dlaczego – okazało się, że

¹⁷ <https://www.sacruminmusica.pl/>; o festiwalu w Bielsku-Białej.

czcili 200 rocznicę zwycięstwa nad wojskami Napoleona i zaśpiewali marsz Kutuzowa.

Muzycy na festiwalu w 2023r. odwrócili słowa tj. „muzyka w pomieszczeniu sakralnym”, czyli w Sali Pogrzebowej przy Żydowskim Cmentarzu.

Autorzy [3] cytują wiele fragmentów tekstów oryginalnych napisanych przez Panią Profesor Lisę. Cytują bo one są tak skondensowane, tak zwarte i treściwe, iż omawianie ich 'rozwodniło' by myśli i przesłanie – trzeba samemu przeczytać.

Wracamy do dawnego Lwowa. Niestety Niemcy zabili wielu Żydów, Polaków i innych. W przypadku Polaków tragicznym było wymordowanie około 30 profesorów UJK. O czym wiedziała Bohaterka odcinka nr 7 – Karolina Lanckorońska, docent UJK.

Seria ma 250 odcinków – zatem prawie koniec. Warto poznać naszą Heroinę. Kiedyś Lwów włączono do Socjalistycznej Republiki Radzieckiej. Profesorem śpiewu została tam kolejna Bohaterka – Salomea Kruszelnicka (odc. nr 240)....

Obecną Bohaterkę warto poznać, książki i pliki warto przeczytać, przez to poznać przenikanie się losów i kultur. Doceni się wtedy polskie osiągnięcia (stworzone przez ludzi różnych wyznań, narodowości i kultur). Zanurzymy się wtedy w KULTURZE – dla oderwania się od chamstwa i prostactwa. Zorientujemy się ile do kultury wnieśli Żydzi mieszkający w Polsce.

On-line o artystach Żydowskich we Lwowie:

http://demusica.edu.pl/wp-content/uploads/2019/07/plohn_muzykalia_13_judaica_4.pdf;

file:///C:/Users/Stan/Downloads/Lwowscy_skrzypkowie_pochodzenia_%C5%BCyd.pdf;

PUBLIKACJE ORAZ LINKI

- a. JAKUBCZYK-ŚLĘCZKA, Sylwia. Z Żydami i bez Żydów—o ich znaczeniu w kulturze muzycznej Galicji. *Żydzi w kulturze muzycznej Galicji*, 2021, 222.
- b. BERMES, Iryna. Biuro koncertowe Maksymiliana Türka w życiu muzycznym Lwowa w pierwszych dekadach XX wieku. *Żydzi w kulturze muzycznej Galicji*, 335.
- c. CZARNOWSKI Ryszard, Jan: Lwów. Życie codzienne i niecodzienne XIX i XX wieku, Wydawnictwo RYTM, Warszawa.
- d. JAKUBCZYK-ŚLĘCZKA, Sylwia. *Życie muzyczne społeczności żydowskiej na terenach dawnej Galicji w okresie międzywojennym*. 2018. PhD Thesis. //gdy się wyklika to okaże się, że tekst jest dostępny dla zarejestrowanych w bazie UJ w Krakowie.
- e. JAKUBCZYK-ŚLĘCZKA, Sylwia. Przemiany żydowskich tradycji muzycznych a przemiany żydowskich instytucji muzycznych na przykładzie przedwojennej Galicji. *Roczniki Humanistyczne*, 2022, 70.12.

Według Wikipedii – wybrane

Publikacje książkowe naszej HEROINY:

- **Zarys nauki o muzyce, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Lwów 1934.**
- *Muzyka i film. Studium z pogranicza ontologii, estetyki i psychologii muzyki filmowej*, Księgarnia Lwowska, Lwów 1937
- *Uwagi o metodzie. Z zagadnień metodologicznych współczesnej muzykologii*, Warszawa 1950
- *Muzykologia polska na przełomie. Rozprawy i artykuły naukowo-krytyczne* [pisane w latach 1947–1951], PWM, Kraków 1952
- *Muzyka polskiego Odrodzenia* [współautor: Józef M. Chomiński], PIW, Warszawa 1953
- *O specyfice muzyki*, PWM [odbitka], Kraków 1953
- *O obiektywności praw w marksistowskiej historii i teorii muzyki*, PWM, Kraków 1954
- *„Bunt żaków” Tadeusza Szeligowskiego*, PWM, Kraków 1955
- *Historia muzyki rosyjskiej*, PWM, Kraków 1955
- *Muzyka wokalna w pierwszej połowie XVII wieku* [współautor: Włodzimierz Poźniak], w: *Historia muzyki powszechnej*, tom 1 (pod red. Józefa M. Chomińskiego, Zofii Lissy), PWM, Kraków 1957
- *Estetyka muzyki filmowej*, PWM, Kraków 1964
- *Szkice z estetyki muzycznej* [zbiór studiów z lat 1938–1964], Kraków 1965
- *Studia nad twórczością Fryderyka Chopina*, PWM, Kraków 1970
- *Wstęp do muzykologii*, PWN, Warszawa 1970

- *Polonica beethovenowskie*, PWM, Kraków 1970
- *Nowe szkice z estetyki muzycznej* [zbiór studiów z lat 1968–1973], PWM, Kraków 1975

http://imuz.uw.edu.pl/wp-content/uploads/sites/348/2018/11/LISSA_2.pdf; wybrane dzieła, zestaw on-line, 5 stron.

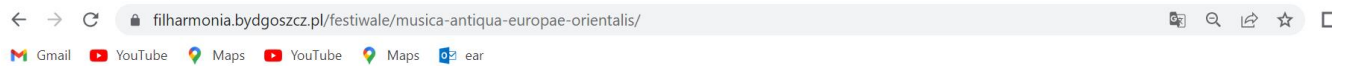
https://www.nexto.pl/upload/sklep/universitas/ebook/wybor_pism_estetycznych-lissa_zofia-universitas/public/wybor_pism_estetycznych-universitas-demo.pdf; WYBÓR PISM ESTETYCZNYCH, on-line.
Coś unikalnego – o muzyce filozoficznie – przydały się dodatkowe studia!!!!!!

JEJ PRZYKŁADOWE PUBLIKACJE wg ‘scholar.google.com’

- LISSA, Zofia. *Ästhetik der Filmmusik*. Berlin, 1965.
  - LISSA, Zofia. Aesthetic functions of silence and rests in music. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 1964, 22.4: 443-454.
  - LISSA, Zofia. Ästhetische Funktionen des musikalischen Zitats. *Die Musikforschung*, 1966, 364-378.
  - LISSA, Zofia; TANSKA, Eugenia; TARSKA, Eugenia. On the evolution of musical perception. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 1965, 24.2: 273-286.
  - LISSA, Zofia. Historical awareness of music and its role in present-day musical culture. *International review of the aesthetics and sociology of music*, 1973, 17-33.
  - LISSA, Zofia. The temporal nature of a musical work. *The journal of aesthetics and art criticism*, 1968, 26.4: 529-538.
  - LISSA, Zofia. Die ästhetischen Funktionen der Stille und Pause in der Musik. *Studien zur Musikwissenschaft*, 1962, 25: 315-346.
  - LISSA, Zofia. Chopin im Lichte des Briefwechsels von Verlegern seiner Zeit gesehen. *Fontes artis musicae*, 1960, 7.2: 46-57.
- //publikowała na przemian po niemiecku i po angielsku, w czasopismach międzynarodowych, co w Jej czasach nie było tak popularne i wymagane jak obecnie**
- LISSA, Zofia. Muzyka jako czynnik integracji narodowej. *Kwartalnik Historyczny*, 1969.

O NIEJ

<https://czasopisma.ispan.pl/index.php/m/article/view/665/450>; artykuł naukowy

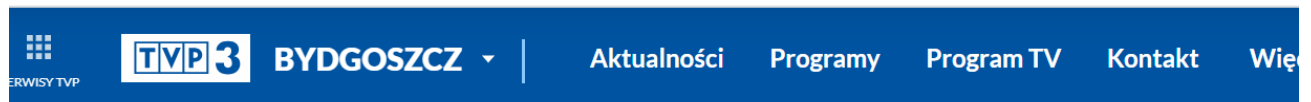
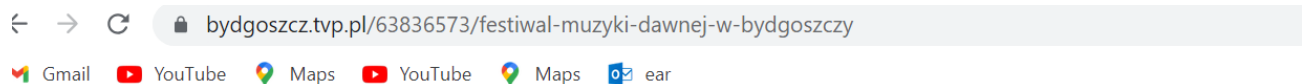

Musica Antiqua Europae Orientalis

Festiwale Musica Antiqua Europae Orientalis (Muzyka Dawna Europy Środkowej i Wschodniej – MAEO), to triennale międzynarodowe wraz z kongresami naukowymi, odbywające się w latach 1966–2014. Filharmonia Pomorska jest jedyną filharmonią w Polsce, która oprócz działalności artystycznej prowadziła działalność naukową w postaci kongresów muzykologicznych oraz słowianoznawczych. Kongresy MAEO, mimo iż runął podział świata i Wschód miał już dostęp do badań i osiągnięć Zachodu, były inspirującym miejscem spotkań naukowych, dotyczących muzyki kultywowanej w różnych obrządkach religii chrześcijańskiej – wschodnich i zachodnich. Skupiały przedstawicieli ponad 50 najprężniejszych ośrodków uniwersyteckich świata. Celem zarówno Kongresów, jak i Festiwali MAEO było studiowanie i pielęgnowanie dzieł muzycznych

„Umarł król, niech żyje król”

Organizatorem wydarzenia jest Stowarzyszenie Akademia Muzyki Dawnej i bydgoska Akademia Muzyczna.

Spotkanie z muzyką dawnych epok i wykonawcami grającymi na starych -oryginalnych instrumentach- to wszystko przynosi Bydgoska Scena Barokowa, czyli Festiwal Muzyki Dawnej zainaugurowany w niedzielny wieczór w Auli Copernicanum. Podczas pierwszego koncertu publiczność czekała nie lada niespodzianka w postaci kompozycji... Leonarda da Vinci. Organizatorem wydarzenia jest Stowarzyszenie Akademia Muzyki Dawnej i bydgoska Akademia Muzyczna.

Wiadomość z dnia 10.10.2022.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

SYNAGOGI - PORTAL POLONA – 100 zdjęć

<https://polona.pl/public-collections/collection/c9e20959-5d45-4e5e-97a7-cd3ae3a9b366>;

Lwów

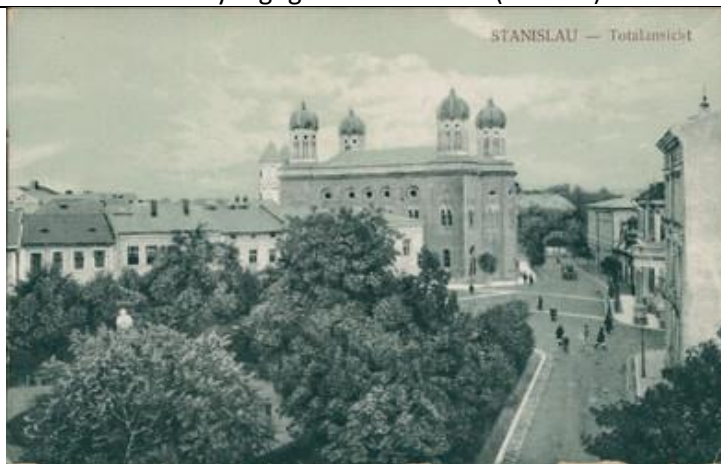
Tarnopol (obecnie Ukraina)

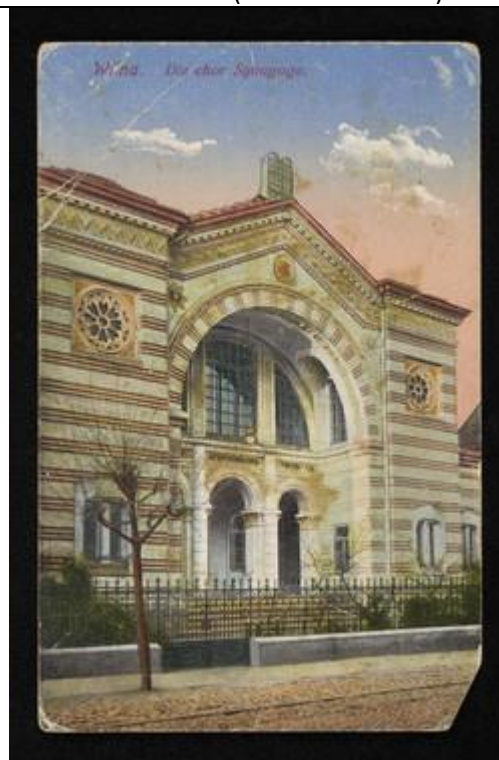
Otyka (drewniana)

Stara Synagoga na Kazimierzu (Kraków)

Stanisławów (obecnie Ukraina)

Wilno

Wilno – Stara Synagoga

Żółkiew

Przeworsk

Wnętrze Synagogi Remuh w Krakowie

Inowrocław

Katowice

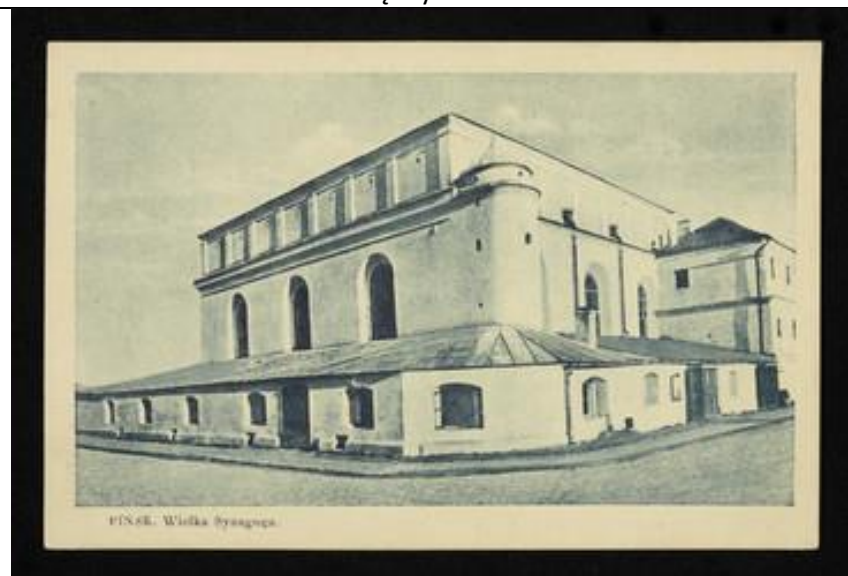
Husiatyn

Jezioro koło Grodna

Sądny Dzień

Pińsk

Bielsko-Biała – obecne miasto eseisty – z zasobów Muzeum Historycznego

Dziś Synagoga już nie ma, została zburzona przez Hitlerowców
(https://pl.wikipedia.org/wiki/Synagoga_w_Bielsku;)

PANI PROFESOR ZOFIA LISSA
(zasoby portalu POLONA)

Grażyna Bacewicz – jego Siostra jest przedstawiona w odc. 40 /39/ - coś wyjątkowego
Prof. Zofia Lissa – Słowo Wstępne

ZOFIA LISSA

STAN ZAWIŚLAK

ZOFIA LISSA

STAN ZAWIŚLAK

Narodowe Archiwum Cyfrowe

ADOLF CHYBIŃSKI – profesor muzykologii i historii muzyki ze Lwowa.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Członkowie jury. Siedzą od lewej: recenzent muzyczny Władysław Fabry, pianista Zbigniew Drzewiecki, kompozytor Tadeusz Czerniawski, przewodniczący jury **muzykolog Adolf Chybiński**, delegat Departamentu Sztuki Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Janusz Miketta, redaktor Mateusz Gliński, dyrygent Teodor Zalewski i kompozytor Łucjan Kamieński. (Państwową nagrodę muzyczną za rok 1930 w wysokości 15 000 zł. otrzymał kompozytor Ludomir Różycki za operę "Eros i Psyche").

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Photo-Studio DORYS Lwów; rok 1932; zatem jazz dotarł także do LWOWA...

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Aniela Szlemińska: <<debiutowała w operze lwowskiej rolą Rosiny w *Cyruliku sewilskim*. Śpiewała w Operze Poznańskiej, a potem Lwowskiej. W 1931 roku rozpoczęła pracę w Polskim Radiu w Warszawie. Równocześnie koncertowała w Danii, Stanach Zjednoczonych, Niemczech, Łotwie i Węgrzech. Po zajęciu Lwowa przez wojska sowieckie pracowała w rozgłośni lwowskiego radia. Po zakończeniu wojny była profesorem w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Krakowie, gdzie uczyła śpiewu solowego>> z Wikipedii.

Franciszka Platówna-Rotterowa;

<https://encyklopediateatru.pl/osoby/20162/franciszka-rotter;>

Po wojnie pierwszy raz wystąpiła 18 VIII 1945 w Krakowie jako Nedda ("Pajace"), a wkrótce potem 8 IX 1945 zaśpiewała tyt. partię w "Halce" we Wrocławiu na inaugurację sceny operowej w tym mieście. Następnie zorganizowała ekipę artystyczną, która występowała z "Halką" w wersji estradowej w wielu miastach ziem zachodnich i północnych. W 1946 zorganizowała w Słupsku szkołę muz. i była jej dyr. do 1948. Potem przeniosła się do Wrocławia; podjęła pracę pedagogiczną w średniej szkole muz., a od stycznia 1949 w wyższej szkole muz., gdzie **w 1951 została mianowana profesorem** i pracowała do przejścia na emeryturę w 1970. Pracowała również w szkole muzycznej w Wałbrzychu. W dniu 6 V 1961 obchodziła na scenie Opery wrocł. jubileusz czterdziestolecia pracy artyst. śpiewając partię Cześnikowej w "Strasznym dworze".

Zdjęcia wykonał eseista (Stan Zawiślak)
oraz z zasobów POLONA i Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej.